

2016-04-22
SLUTLIG

LO, TCO och Sacos kommentarer på kommissionens förslag till revidering av utstationeringsdirektivet

Bakgrund

Den 8 mars 2016 presenterade Europeiska kommissionen ett förslag till ändring av direktiv 96/71/EG om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster (utstationeringsdirektivet). LO, TCO och Saco har blivit ombedda att lämna synpunkter på förslaget.

Kommissionens förslag innehåller bland annat förslag till ändringar avseende medlemsstaternas kompetens att fastställa ersättningar, nivåer på ersättning till utstationerade arbetstagare, tydliggörande av krav på transparens men också införande av vissa tidsgränser i förhållande till utstationering.

LO, TCO och Saco konstaterar att kommissionens förslag på en rad punkter innebär förbättringar i förhållande till det utkast till direktivförslag som läcktes veckorna innan det slutliga förslaget. Förslaget som slutligen presenterades av kommissionen är dock i behov av viktiga förtydliganden.

Ändringsförslag

Av bilagan framgår de ändringsförslag som LO, TCO och Saco anser att regeringen bör driva i det fortsatta lagstiftningsarbetet på europeisk nivå. De frågor som regeringen bör driva kan delas in i följande områden: Bredda rättsliga grunden, förtydliga medlemsstaternas exklusiva kompetens vad gäller ersättningsnivåer och definitionen av lön och ersättningar, transparens med respekt för partsautonomin, en inre marknad som inte bygger på konkurrens med arbetskraftskostnader samt en s.k. Montiklausul. Vid sidan av dessa frågor finns även frågan om tidsgränser för utstationerade arbetstagare.

Bredda rättsliga grunden

Utstationeringsdirektivet vilar i dag på fördragets bestämmelser om fri rörlighet för tjänster och etableringsfrihet för egenföretagare. LO, TCO och Sacos uppfattning är att direktivets rättsliga grund måste breddas till att omfatta skydd för arbetstagare. Den rättsliga grunden är av betydelse när EU-domstolen tolkar direktivet. Det behövs därför en koppling till fördragets sociala kapitel, särskilt artikel 151 och 153 i funktionsfördraget, där skydd för arbetstagare återfinns.

Förtydliga medlemsstaternas exklusiva kompetens vad gäller ersättningsnivåer

LO, TCO och Saco är positiva till att begreppet minimilön föreslås tas bort ur direktivet. Vi ser dock en risk att kommissionens ändringsförslag kan försvaga de tidigare mycket tydliga skrivningarna om att löner fastställs i medlemsstaterna i enlighet med de nationella traditionerna. Det måste stå utom alla tvivel att medlemsstaterna självständigt bestämmer lönenivåerna och definierar lönebegreppet. För den svenska kollektivavtalsmodellens fortlevnad får det inte råda någon tveksamhet på detta område. EU-domstolens tolkningsutrymme skall orienteras mot att enbart hantera frågan om huruvida tillämpningen av de nationella bestämmelserna är diskriminerande eller om det finns avgörande brister i transparensen.

Transparens med respekt för partsautonomin

LO, TCO och Saco anser att det är viktigt att både arbetstagare och företag kan bedöma vilka regler som gäller vid utstationering till Sverige. Detta gäller både för lag och för kollektivavtal. De krav på transparens som riktas mot kollektivavtal måste emellertid även ta i beaktande att dessa är uppgörelser som är framförhandlade mellan två parter inom ramen för medlemsstaternas olika förhandlingsmodeller.

En inre marknad som inte bygger på arbetskraftskostnadskonkurrens

Av kommissionens förslag framgår att grundsynen är att konkurrens på den inre marknaden ska kunna ske med arbetskraftskostnader. LO, TCO och Saco vill, i enlighet med ILO:s stadgar, vilka också ska respekteras inom ramen för EU-samarbetet, tydliggöra att lön och arbetskraftskostnader inte är en vara och skiljer sig från andra produktionsfaktorer.

Montiklausul om rätt till stridsåtgärder

Under senare år har det inom sekundärrätten blivit vanligt att infoga en s.k. Montiklausul som tydliggör att ett direktiv eller en förordning inte innebär begränsningar av strejkrätten. Utstationeringsdirektivets texter om strejkrätt bör förtydligas.

Tidsgränser för utstationerade arbetstagare.

Kommissionens förslag innehåller ett förslag på tidsbegränsning vad avser de utstationerade arbetstagarna. Oklarheterna i förslaget är dock mycket omfattande. De praktiska och rättsliga effekterna av förslaget till tidsbegränsning är svåra att bedöma. Så som bestämmelsen är utformad, särskilt sex-månaders-perioden, finns det en risk att regelverket kringgås genom att de utstationerade arbetstagarna med jämna mellanrum byts ut. Det är tveksamt om utstationeringsdirektivet bör användas för att lösa problem direkt kopplade till Rom I-förordningen och 883/04-förordningen. Lagvalsbestämmelser för det individuella anställningsavtalet återfinns redan i Rom I förordningen, utstationeringsdirektivet och i tillämpningsdirektivet. De IP-rättsliga konsekvenserna av förslaget bidrar till en ökad komplexitet och är diffusa. LO, TCO och Saco ställer sig i dagsläget tveksamma till förslaget om tidsgränserna och behöver ytterligare förtydliganden om syftena bakom förslaget samt tydliga konsekvensbeskrivningar

Fortsatta processen

LO, TCO och Saco avser att aktivt delta i den fortsatta lagstiftningsprocessen. De bifogade ändringsförslagen kan komma att kompletteras och ändras vid behov.

Claes-Mikael Jonsson, jurist LO

Sofia Råsmar, jurist TCO

Lena Maier Söderberg, chefsjurist Saco